

ním pominutý, sám svého nároku na díl povinný neuplatňuje, po rozumu § 331 a násl. ex. ř., v případě pak, kdy jde o perfektní a zjištěnou pohledávku jeho z dílu povinného, podle předpisů §§ 294 a násl. ex. ř. (Heller-Trenkwalder: Die oesterreichische Exekutionsordnung str. 857, Neumann: Kommentar zur Exekutionsordnung str. 950 a 1072). Rozhodnutí býv. zruš. soudu víd. čís. 2081 sb. činí zodpovědným podle předpisu § 1 zákona o zmaření exekuce dlužníka, který v úmyslu tamtéž předpokládaném vzdává se uplatňování nároku na díl povinný, příslušejícího mu podle § 776 obč. zák.; v rozhodnutí téhož zruš. soudu čís. 631 sb. pak se praví, že přečin podle § 1 uvedeného zákona může založiti vzdání se pozůstalosti, která dlužníku již napadla. Nárok na příští díl povinný nepodléhá exekuci již proto, že tu jde o právo, které, jak podstatou svých úvah připouští vlastně i sám rozsudek, v budoucnosti snad teprve »nastane«. Nejde tu prostě o součást dlužníkovu majetku, dosažitelnou pro jeho věřitele, o věc nebo předmět, na něž by bylo lze vésti exekuci. Jelikož však podle shora vytčené zásady lze se maření exekuce dopustiti pouze ohledně takových věcí nebo majetkových předmětů, které jsou možným předmětem vedení toho neb onoho druhu exekuce ve smyslu exekučního řádu, je patrné, že rozsudkem, který prohlašuje nárok na příští díl povinný za majetkový předmět ve smyslu § 1 zákona o maření exekuce, byl zákon porušen, pokud se týče bylo ho použito nesprávně způsobem, zakládajícím zmatečnost rozsudku podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. Odpadá-li však z činu obžalovaného, zjištěného rozsudkem, onen nezbytný pojmový znak samotné objektivní skutkové podstaty přečinu, jímž byl obžalovaný napadeným rozsudkem vinným uznán, by se ho byl totiž obžalovaný dopustil ohledně majetkového předmětu ve smyslu § 1 zákona o zmaření exekuce, je zjevno, že čin ten nezakládá skutkové podstaty ani onoho přečinu ani kteréhokoli jiného činu trestného. Aniž proto vzešla potřeba, zabývati se ostatními námitkami zmateční stížnosti, bylo jí vyhověti, zrušiti napadený jí rozsudek jako zmatečný podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. a uznati ve smyslu § 288 čís. 3 tr. ř. ihned právem, jak se stalo.

Čís. 2935.

Volná kritika sama o sobě není omezena předpisy XII. hlavy trestního zákona o trestných činech proti bezpečnosti cti; naopak právo kritiky jest nezbytnou složkou veřejného života, jsouc jako takové zaručeno v § 117 ústavní listiny. Leč v každém případě jest třeba zkoumati, zda kritika nevybočuje z mezí zákonem vytýčených, a bedlivě uvažovati o tom, zda urážlivá povaha kritiky nevyplývá z formy, jakou byla pronesena, nebo z okolností, za jakých se tak stalo.

Jde-li o kritiku znaleckého posudku, jest vzhledem k úzkému vzájemnému vztahu mezi věcí (obsahem posudku) a osobností (znalcem) pečlivě uvažovati o tom, zda se kritika skutečně veskrze a výlučně pohybuje na poli věcném a nevybočuje svými vývody z věcného rozboru tou měrou, že se dotýká i osoby podavší rozsudek.

(Rozh. ze dne 17. října 1927, Zm II 104/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromého obžalobce do rozsudku krajského jako kmetského soudu v Mor. Ostravě ze dne 18. prosince 1926, jímž byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle §§ 488, 491 tr. zák. a § 1 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., pokud se týče pro přestupek zanedbání povinné péče podle § 6 cit. zák., zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a věc vrátil nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti soukromého obžalobce, dovolávající se důvodu zmatečnosti čís. 5 a 9 a) § 281 tr. ř., nelze upřít úspěchu. Východiskem pozastaveného článku jest civilní spor, týkající se žaloby o náhradu škody na poli vzniklé dolováním. V tomto sporu byl soukromý obžalobce slyšen jako znalec o výnosu pozemku; o výsledek tohoto sporu jevila veřejnost, zejména z kruhů zemědělských, veliký zájem a následkem toho byl v čís. 20. periodického tiskopisu »O-ský kraj« uveřejněn článek, jehož první odstavec pojednává o naprosté neudržitelnosti posudku, ježto jeho výpočet o výnosu pozemku jest prý přehnaný a prakticky nemožný. V druhém odstavci — soukromou obžalobou pozastaveném — se přivádí onen posudek takřka ad absurdum tvrzením, že by pan profesor — soukromý obžalobce — kdyby bylo pravdou, co vypočítává, mohl zanechatí namáhavé práce na vysokých školách a zkusiti to s těmi vysokými zisky při zelinářství; že jistý majitel pozemků na O-sku je ochoten, pronajati mu celý hektar pouze za 20.000 Kč, ostatek by si mohl pan profesor ponechati pro sebe, a končí se tento pozastavený odstavec větou, že z toho je viděti, že někdy od vážného k směšnému bývá pouze krok. V této stati nespátřuje kmetský soud skutkové podstaty přečinu proti bezpečnosti cti ve smyslu § 488 neb 491 tr. zák. a sprostil obžalovaného z obžaloby, pokládaje stať toliko za kritiku, byť i stěžovateli nepřijemnou, přece však nepřekračující zákonem dovolené meze. Ohledně poznámky na konci pozastavené stati, — že od vážného k směšnému bývá někdy pouze krok, — v níž první soud právem spatřuje těžiško celé této věci, zjišťuje napadený rozsudek obzvláště ještě, že jest to pouhé rčení a kritika nepřesahující meze dovolené, která se zabývá rozdíly mezi teorií a praxí, aniž by snad bylo soukromému obžalobci vytýkáno, že jeho teoretické výpočty jsou nesprávné. Těmito úvahami nevyčerpává však rozsudek otázku, kterou jest mu řešiti, ve všech, v právním směru rozhodných složkách. V četných rozhodnutích nejvyššího soudu bylo již zdůrazněno, že volná kritika sama o sobě neměla býti předpisy XII. hlavy trestního zákona o trestných činech proti bezpečnosti cti omezována; že naopak právo kritiky jest nezbytnou složkou veřejného života a zaručeno jest jako takové dokonce v § 117 ústavní listiny. Leč v každém případě jest třeba zkoumati, zda kritika nevybočuje z mezí zákonem vytýčených, a bedlivě uvažovati o tom, zda urážlivá povaha kritiky nevyplývá z formy, jakou byla pronesena nebo z okolností, za jakých se tak stalo. A právě po této stránce sluší napadenému rozsudku právem vytknouti,

že neuvažuje o tom, zdali onen »rozpor mezi teorií a praxí«, jež v pozastaveném článku spatřuje, vybočuje co do své formy a co do okolností, za nichž byl pronesen, z rámce zákonem dovolené kritiky. Vždyť pouhým konstatováním, že tu jde toliko o jakési »rčení«, nezjišťuje nalézací soud vůbec, zda jsou tu vyloučeny složky podmiňující skutkovou podstatu některého z trestných činů v §§ 487 a násl. tr. zák. uvedených, a úvaha, že tu jde toliko o »výklad rozdílu mezi teorií a praxí« stejně nevyklučuje, že se tento »výklad« stal ve formě dotýkající se cti soukromého obžalobce způsobem zákonem zapovězeným.

Právě ve případech, jako v projednávaném, bude třeba vzhledem na úzký vzájemný vztah, jenž tu zpravidla bude mezi věcí — obsahem posudku — a osobností — pisatelem posudku — pečlivě uvažovati o tom, zda se kritika skutečně veskrze a výlučně pohybuje na poli věcném a nevybočuje svými vývody z věcného rozboru tou měrou, že se dotýká i osoby podavší posudek. A tu nelze upříti zmateční stížnosti oprávnění, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 5 § 281 tr. ř. vytýká rozsudku neúplnost, ježto pomíjí okolnost, že se v článku stále hovoří o »panu profesorovi«, z čehož zřejmě prý vysvítá, že článek je namířen proti stěžovateli a jeho posudku a že se nehovoří toliko všeobecně o »teorii a praxi«. Skutečně objevuje se v článku a to v jeho pozastavené části takřka v každé větě obrat o »panu profesorovi« a bylo proto povinností soudu, pokud již spatřoval v obsahu článku toliko jakýsi věcný rozbor neudržitelnosti teoretických vývodů posudku v životě praktickém, vypořádati se s touto nápadnou okolností, jež by přece mohla poukazovati k tomu, že pisateli snad nešlo jen o to, by zcela věcně a pouze věcně vyvozoval z teoretických úvah posudku následky pro praxi, nýbrž že obsah článku vlastně směřoval proti osobě, jež tento posudek podala, jinak by přece bylo těžce vysvětlitelno, proč stále mluví o »panu profesorovi«, od něhož posudek pochází. Příznačnou pro způsob, jak se ona zdánlivá aplikace teoretických úvah posudku na praktický život v článku děje, mohla by pak obzvláště býti druhá věta pozastavené stati, v níž se radí soukromému obžalobci, by zanechal namáhavou práci na vysokých školách a zkusil to s těmi vysokými zisky při zelinářství. Je na snadě, že, kdyby byl nalézací soud věnoval všem těmto výrazům a projevům náležitou pozornost, byl by snad dospěl k jinému závěru o významu, smyslu a dosahu oné domnělé věcné a nezávadné kritiky a že by pak byl přikládal konečné větě pozastavené stati, počínající příznačnými slovy »Z toho je viděti, že...« smysl docela jiný, než se v napadeném rozsudku stalo; vždyť lze se stěží ubrániti dojmu, že se podle formy a způsobu, jak se vykládá onen »rozdíl mezi teorií a praxí« čtenářům, se směšňuje vlastně celý posudek, a že oněmi různými útoky, směřujícími, jak stížnost správně vytýká, přímo proti »panu profesorovi«, ve skutečnosti soukromému obžalobci, mělo býti vytýkáno, že on svým posudkem učinil onen »krok od vážného k směšnému«. Kritika takového druhu, dotýkající se osoby soukromého obžalobce a jeho postavení na vysoké škole, byla by však s to, by jí byl v očích veřejnosti snížen v úctě a vážnosti, čímž by pak ovšem mohla býti splněna za ostatních zákonných náležitostí závadným článkem skutková podstata podle § 491 tr. zák.,

vydávání u veřejný posměch. Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti soukromého obžalobce vyhověti, napadený rozsudek v celém obsahu zrušiti jako zmatečný a, ježto tu schází potřebná zjištění, kteráž by, kdyby se zákona náležitě užilo, měla býti základem rozhodnutí, a ježto rozsudek též nezjišťoval dalších skutkových okolností rozhodných pro posouzení toho, zda se obžalovaný dopustil přečinu urážky na cti (§ 491 tr. zák.) spáchané uveřejněním závadného článku, či jen přestupku zanedbání povinné péče při uveřejnění závadného článku podle § 6 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., bylo věc vrátiti nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Čís. 2936.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

»Hanobením« (§ 14 čís. 5 zákona) jest každé úmyslné snižování vážnosti; může se projevovati v jakékoliv formě, výslovně nebo zahaleně, tvrzením určitých skutečností nebo bez uvádění jich; spadá sem i nadávka.

Skutková podstata § 14 čís. 5 zákona předpokládá v subjektivním směru, že úmysl pachatelův směřoval k hanobení a že si byl pachatel vědom, že hanobení jest způsobilé, by dalo podnět k porušení obecného míru v republice. Je-li zjištěno, že pachatel v rozhodné chvíli věděl, že výroky uzavírají v sobě hanobení, a že výroky ty přes to pronesl, je tím také zjištěno, že jednal v úmyslu směřujícím k hanobení (českého národa).

Vada nedostatku důvodů podle § 281 čís. 5 tr. ř.

(Rozh. ze dne 20. října 1927, Zm I 261/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Litoměřicích ze dne 3. března 1927, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, jež napadá rozsudek soudu první stolice pouze potud, pokud obžalovaný byl jím uznán vinným přečinem rušení obecného míru podle § 14, čís. 5 zákona na ochranu republiky, a uplatňuje v tomto směru číselně důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5 a 9 a) tr. ř., nelze přiznati oprávnění. Stížnost namítá, že tu není objektivní skutkové podstaty onoho přečinu proto, že tu nešlo o »hanobení«. Výrazy »Hunde«, »Bagage«, »Gesindel« jsou prý prostými nadávkami. Nadávky nejsou prý však »hanobením«. »Hanobiti« znamená prý vinití jiného z opovržlivých vlastností nebo z opovržlivého smýšlení. Stížnost